

LATINSKO - ČESKÝ SLOVNÍK

NARRENTURM

HUSITSKÁ TRILOGIE I.

Narren-turm

Bláznů-věž

(odkazuje k veršované satíře *Das Narrenschiff*, česky *Bláznů loď*, bestselleru Sebastiana Banta vydanému 1494. Svět se jeví bláznivý a o jeho bláznivostech se pojednává s pílí a vtipem do detailu pro „naučení, k napomenutí a moudrosti dosažení“.)

PROLOG – KONEC SVĚTA...

„Ty, pane rytíři, jsi přece **Zettritz**, po našem Cetric...“

Jména šlechtických rodů jsou zde v českém i německém přepisu, což nebylo nic neobvyklého např. *Reinmar de Bielau* (z Bělavy), *Adéla von Sterza* (ze Šterců, Štercová), *Kateřina von Biberstein* (z Biberštejna, Biberštejnovna).

*comedamus tandem, et bibamus,
cras enim moriemur* (s. 2)

jezme a pijme, však zítra zemřeme

mors nigra (s. 2)

černá smrt

tamquam leo rugiens (s. 3)

jako lev řvoucí

apellatus (s. 3)

nazývaný

episcopus wloclaviensis (s. 3)

biskup vrocavský
(zřejmě chyba: musí být /vrocavjensis/)

dux Lubiniensis (s. 4)

kníže lubinský

dictus (s. 4)

zvaný, řečený

fratres Dominicanes (s. 5)

bratři dominikáni

sine ira et studio (s. 6)

bez hněvu a zaujatosti

dux Vitold (s. 6)

kníže Vitold

Reminiscere (s. 6)

název 2. neděle postní, podle prvního slova inroitu mše

KAPITOLA PRVNÍ

„*Ad te levavi oculos meos...*“

ars amandi (s. 8 a dále)

Deus in adiutorium...

*Memento, salutis Auctor
quodi nostri quondam
corporis ex illibata virgine
nascendo, formam sumpseris.
Maria, mater gratiae,
mater misericordiae,
tu nos ab hoste protege,
et hora mortis suscipe...* (s. 8-9)

(hymnus z breviáře, knihy modliteb, žalmů a čtení předepsaných kněžím a řeholníkům na každý den a hodinu.)

mon amour (s. 9 a dále)

*Ad te levavi oculos
meos qui habitas in caelis
Ecce sicut oculi servorum
ad manum dominorum suorum.
Sicut oculi ancillae in manibus dominae
suae ita oculi nostri ad Dominum Deum
nostrum, Donec misereatur nostri
Miserere nostri Domine...* (s. 10) - žalm 122

capitulum (s. 11)

kyrie (s. 11)

*Benedictus Dominus qui non dedit nos in
captionem dentibus eorum. Anima nostra sicut
passer erepta est de laqueo venantium...*

(s. 11-12) - žalm 123

mon magicien (s. 12)

*Qui confidunt in Domino, sicut mons Sion non
commovebitur in aeternum,*

qui habitat in Hierusalem... (s. 12) - žalm 124

revertere (s. 12)

*Quia non relinquet Dominus virgam
peccatorum super sortem iustorum
ut non extendant iusti
ad iniquitatem manus suas...* (s. 12-13) - žalm 124

mniši zpívají postupně žalmy 123, 124 a 125.

umění milovat

Bože, prospěš mi...
(počáteční verš modliteb breviáře)

Vzpomeň, původce spásy,
že podobu našeho těla
jsi na sebe vzal, když přecistá
Panna tebe porodila.
Marie matko milosti,
matko milosrdenství,
chraň nás před nepřáteli
a ujmi se nás v hodině smrti

*Původce spásy pamatuj,
že pro vezdejší život tvůj
ti život čisté matky dal podobu
kterous na se vzal.
Maria, matko milosti,
shlédni na naše žádosti,
před nepřáteli při nás stůj
v hodině smrti ochraňuj...*

má lásko

Pozvedám své oči k
tobě, jenž v nebesích trůníš
Hle, jak oči služebníků
k rukám jejich pánů,
jako oči služebnice k rukám její paní,
tak vzhlížejí naše oči k Hospodinu, našemu Bohu,
dokud se nad námi nesmiluje.
Smiluj se nad námi, Hospodine

krátké čtení

oslovení z řečtiny: Pane

Požehnán buď Hospodin, že za kořist nás nedal
jejich zubům! Unikli jsme jako ptáče z osidla
lovců...

můj čaroději

Kdo doufají v Hospodina, jsou jak hora Sijón:
nepohne se, strmí věčně,

kdo v Jeruzalémě bydlí...

otoč se

Nenechá Hospodin žezlo zvůle
na údělu spravedlivých,
aby snad nevztáhli
spravedliví své ruce k podlostem.

Duo... ubera tua...sicut duo... hinuli capreae gemelli... qui pascuntur... in liliis... (s. 13)

...

Umbilicus tuus crater... tornatilis numquam... indigens poculis... Venter tuus... sicut acervus... tritici vallatus liliis...

...

Gloria Patri, et Filio et Spiritui sancto. Sicut erat in principio, et nunc, et semper et in saecula saeculorum, Amen. Alleluia! (s. 13) (Konec modliteb vyznáním.)

...

saliens in montibus, transiliens colles

...super montes aromatum (s. 13)

Le sorcier! Le diab... (s. 14)

In nomine Patris, et Filii... (s. 16)

Pax! Vobiscum! (s. 17)

Proximum tuum... sicut te ipsum... (s. 17)

Píseň písní

Dva... prsy tvé... jsou jak dva... koloušci, dvojčátka gazeli... pasoucí se... v liliích

...

Tvůj pupek je... okrouhlá mísa v níž nechybí... vonné víno! Tvé břicho... je stoh pšeničný... obrostlý liliemi...

...

Sláva Otci, i Synu, i Duchu Svatému, Jako byla na počátku i nyní i vždycky A na věky věků, Tak jest. Chvalme Pána.

...

hory přeskakuje, přenáší se přes pahorky

...na balzámových horách

čaroděj, dáb... (*nedořečeno*)

Ve jménu Otce i Syna...

Pokoj! Vám!

Boha nade všecko a bližního... (milovati budeš) svého bližního... jako sebe sama

KAPITOLA DRUHÁ

nolens volens (s. 21)

mercatores et institores (s. 22)

crimen (s. 23)

inquisitio de articulis fidei (s. 24)

Saladinus de Asculo, Compendium aromatorium (s. 25)

Compositiones medicamentorum (s. 25)

Bartolomeus Anglicus, De proprietatibus rerum (s. 25)

De proprietatibus rerum (s. 25)

Albertus Magnus, De vegetalibus et plantis (s. 25)

Causae et curae (s. 25)

Herbarius od Thomase de Bohemia (s. 25)

artium baccaureus (s. 28)

spiritus flat, ubi vult (s. 30)

consensus omnium (s. 30)

concordi voce (s. 30)

mir nichts dir nichts (s. 38)

tichodroma (s. 41)

adsumus (s. 41)

chtě nechtě

kupci a handlíři

zločin

vyšetřování o „článcích víry“ - pravověrnosti

kompedium bylin Scribonius Largus,

složení léčiv

složení léčiv Bartolomeus Anglicus

O vlastnostech věcí

O rostlinách a bylinách

příčiny a léčby (nemoci)

herbář

bakalář (svobodných) umění

Duch (si) vane kudy chce

shoda všech

souhlasně

“mě nic, tobě nic”

zedníček (pták - vysvětleno v textu)

jsme tu (vysvětleno v textu)

KAPITOLA TŘETÍ

<i>prior Ordo Praedicatorum</i> (s. 48)	převor řádu kazatelů (dominikánů)
<i>clarissima puella</i> (s. 48)	nejjasnější paní
<i>item</i> (s. 49 a dále)	taktéž
<i>scholarus accademiae pragensis, artium baccalaureus</i> (s. 50)	učenec pražské akademie, bakalář svobodných umění
<i>benedictum nomen lesu</i> (s. 54)	požehnané jméno Ježíš

KAPITOLA ČTVRTÁ

„Nebudu se dívat, co jsem nechal za zády: <i>hundsfeldy...</i> “	Hundsfield je pole bitevní, na němž nikdo nepohřbil mrtvé, až je „pochovali“ psi – tak vysvětluje H. Sienkiewicz v románu Křižáci název bojiště, kde polský král Boleslav III. Křivoústý porazil r. 1109 válečnou výpravu německého císaře.
<i>fugas chrustas</i> (s. 58)	bereš nohy na ramena
<i>amor vincit omnia</i> (s. 58)	láska přemáhá všechno
<i>in cratere meo</i> (s. 59)	v mé číši
<i>veritas vincit</i> (s. 66)	pravda vítězí
<i>nec Hercules</i> (s. 66-67)	(ale) ani Herkules (by...)

KAPITOLA PÁTÁ

„...zhruba <i>mili</i> od městských bran.“	vzdálenosti jsou v celé knize udávány ve staropolských milích. (rovná přibližně staré mili české i německé - 7,5 km a používá ji např. středověký kronikář Jan Długosz)
„ <i>Nicoletta</i> . Ty můj za lásku pronásledovaný <i>Aucassine</i> .“	<i>Aucassin et Nicolette</i> – ve středověku velmi populární milostný příběh od neznámého francouzského autora ze XII. století. Jedná se o prózu s vloženými zpívanými pasážemi tzv. chantefable. Český přepracoval např. Julius Zeyer.
<i>Binde zu samene</i> (s. 73)	svážu/svaž dohromady
<i>Semitae eorum incurvatae sunt</i> (s. 73)	cesty jejich jsou křivé – vedou špatný život
<i>hex</i> (s. 74 a dále)	větvičky svázané do šestiúhelníku
<i>vulgo</i> (s. 77)	zvaný
<i>iustam mercedis retributionem</i> (s. 77)	spravedlivé dojde odplaty
<i>Kyrieleisone et consortes</i> (s. 82)	Kyrieleisone s druhy (žertovný názvuk na církevní svátky, protože takto bývají uváděni mučedníci)

KAPITOLA ŠESTÁ

<i>prior Ordo Praedicatorum</i> (s. 48)	převor řádu kazatelů(dominikánů)
<i>clarissima puella</i> (s. 48)	nejjasnější paní
<i>item</i> (s. 49 a dále)	taktéž
<i>scholarus accademiae pragensis, artium baccalaureus</i> (s. 50)	učenec pražské akademie, bakalář svobodných umění
<i>benedictum nomen lesu</i> (s. 54)	požehnané jméno Ježíš
<i>„...co napsal mistr Johann Nider ve svém moudrém spise Formicarius“</i>	jde o anachronismus, toto o hlavních otázkách doby kolem r. 1437. Pátá kniha pojednává čarodějnictví a démonologii. Pramenem pro ni byl případ čarodějníka z konce 13. století.
<i>„Konradswaldau patří Haugvicům, Jankovice Bischofshajmům, Hermsdorf Gallům.“</i>	zeměpisné názvy ve Slezsku zkomplikoval historický vývoj regionu a národnostní složení jeho obyvatelstva. Konradswaldau se dnes jmenuje Przylesie koło Brzegu, Hermsdorf Skarbimierz. Německý název Jankovic zněl Jenkwitz.
<i>Hiram ben Eliezer</i> (s. 87 a dále)	židovské jméno
<i>divitatem</i> (s. 94)	božství
<i>in capite et in membris</i> (s. 94)	na hlavě a údech – o společnosti jako o těle
<i>corruptio optimi pessima</i> (s. 95)	Zkažení toho nejlepšího je nejhorší
<i>casus</i> (s. 95)	příklad
<i>fratres de voluntaria paupertate</i> (s. 96)	bratři chudí z vlastní vůle
<i>signum temporis</i> (s. 98)	znamení doby
<i>dictum</i> (s. 98)	výrok autority

KAPITOLA SEDMÁ

<i>„Na příkaz pana Heinricha von Reideburg, starosty střelínského.“</i>	titul „starosta“ náležel v polském a slezském prostředí úředníkovi, jemuž byla vladařem svěřena správa určité oblasti (dzielnica), původně jen veřejnoprávní, trestní a v případě ohrožení pochopitelně vojenská. V pozdějších dobách byli starostové rovněž hospodářskými správci a uživateli statků, z nichž odváděli majiteli tj. vladaři jisté dávky. Kromě těchto starostů zemských bývali též starostové hradští – správci jednotlivých hradů a statků s nimi spojených. Funkce starosty bývala udílána pouze šlechtici, a to doživotně. V českém prostředí by zemskému starostovi odpovídal zemský hejtman, hradskému starostovi pak purkrabí.
---	---

<i>primo, secundo</i> (s. 101)	zprvé, zadruhé
<i>Errores Hussitarum... Fides haeretica... Crimen</i> (s. 105)	bludy husitské... víra kacířská... zločin...
<i>sub utraque specie</i> (s. 105 a 110)	pod obojí způsobou – přijímání těla i krve – chleba i vína
<i>haeretici pessimi et notorii</i> (s. 106)	kacíři nejhorší a zatvrzelí
<i>brachium saeculare</i> (s. 106 a 112)	světské rameno (spravedlnosti)
<i>ecclesia non sinit sanguinem</i> (s. 106)	církev neprahne po krvi
<i>requiem aeternam dona eis</i> (s. 106)	odpočinutí věčné, dej jim (Bože)
<i>praepositus</i> (s. 108)	představený
<i>Inter cunctas</i> (s. 108)	název papežského (Martin V.) dokumentu, který 1418 stvrzoval rozsudek nad Husem a Jeronýmem
<i>vir rarae dexteritatis</i> (s. 108)	člověk vzácné obratnosti
<i>Roma locuta, causa finita</i> (s. 110)	Řím promluvil, tím je věc vyřízena (úslolí o nejvyšší autoritě)
<i>pro maiori parte illiterati et idiote</i> (s. 110 a 113)	z velké části negramoti a hlupáci
<i>Proverbia</i> (s. 115)	Prísloví (kniha)

KAPITOLA OSMÁ

<i>mynheer</i> (s. 122 a dále)	můj pán
<i>en het woord is vlees geworden</i> (s. 122)	a to slovo se stalo tělem
<i>ab incursu et daemone meridiano libera nos, domine</i> (s. 124)	osvobod nás, pane, od náказы a poledního démona
<i>cui bono</i> (s. 124)	komu (to) prospívá?
<i>Wirfe saltze, wirfe saltze</i> (s. 127 a dále)	vrhám sůl, vrhám sůl
<i>Non timebis a timore nocturno</i> (s. 127)	nebudeš se bát se běsu nočního – žalm 91
<i>Lemegeton, Necronomicon</i> (s. 128)	názvy okultních knih, grimoárů – vzývání duchů
<i>„Magna Mater!“</i> (s. 130)	Velká Matko!
<i>„Eia!“</i> (s. 130)	Ho!
<i>Veni, veni, venias ne me mori, ne me mori facias!</i>	Přijď, přijď, kéž přijdeš Přijď má milá, přijď ke mně, láskou zemřít nenech mě, trala, trala, tralala,
<i>nedej mi umřít</i>	ještě bys pak plakala.
<i>Hirca! Hirca! Nazaza! Trillirivos! Trillirivos! Trillirivos!</i> (s. 131)	(úryvek z písně sbírky Carmina Burana)
<i>Adsumus</i> (s. 131)	jsme tu
<i>Viator</i> (s. 131)	poutník, pocestný
<i>Apage! Flumen immundissimum. Draco maleficus</i> (s. 131)	Odstup! nejspínavější prameni. Draku proklatý.

<i>nuditas virtualis</i> (s. 131)	ctná nahota
<i>turris fulgurata</i> (s. 131)	věž zasažená bleskem
<i>saliens in montibus, transiliens colles</i> (s. 132)	uhání přes hory, pořeskakuje kopce
<i>tandem, in summa</i> (s. 133)	konečně, v celku
<i>foetor judaica</i> (s. 133 a 135)	židovský smrad
<i>dictum</i> (s. 134)	výrok autority
<i>ad maiorem Dei gloriam</i> (s. 134)	k větší slávě Boží
<i>Gloria in excelsis Deo Et in terra pax hominibus bonae voluntatis...Laudamus te, benedicimus te, adoramus te, Glorificamus te, gratias agimus tibi...</i> (s. 137)	Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle...chválíme tě, velebíme tě, klaníme se ti, oslavujeme tě, vzdáváme ti díky... (mešní zpěv)
<i>Agnus Dei, Filius Patris, qui tollis peccata mundi, miserere nobis, qui tollis peccata mundi, suscipe deprecationem nostram</i> (s. 137)	Beránku Boží, Synu Otce, ty, který snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi, ty, který snímáš hříchy světa, přijmi naše prosby (mešní zpěv)

KAPITOLA DEVÁTÁ

<i>pro nihilo</i> (s. 141)	pro nic
<i>nullum crimen</i> (s. 141)	žádná zločin
<i>plus bibere, quam orare</i> (s. 142)	víc pití, než modlení
<i>femina, instrumentum diaboli</i> (s. 142)	žena, nástroj ďáblův
<i>argentum et aurum non est mihi</i> (s. 147)	stříbro ani zlato nemám... ale, co mám dám ti
<i>Credo in Deum patrem omnipotentem</i> (s. 150)	Věřím v Boha, otce všemohoucího (začátek vyznání víry)

KAPITOLA DESÁTÁ

<i>nullum crimen</i> (s. 155)	žádný zločin
<i>columna veli aurei</i> (s. 168)	sloup zlaté opony
<i>Viator</i> (s. 168)	poutník, pocestný
<i>ego sum, qui sum</i> (s. 168)	jsem který jsem (narážka na jméno boží)
<i>turris fulgurata</i> (s. 169)	věž zasažená bleskem
<i>adsumus</i> (s. 169)	jsme tu
<i>sagitta volante in die</i> (s. 169)	střela letící za dne (narážka na různé hrozby v žalmu 90)

KAPITOLA JEDENÁCTÁ

<i>res nullius cedit occupanti</i> (s. 172)	Věc ničí náleží tomu, kdo se jí zmocní. (zásada práva římského)
<i>Tacitisque senescimus annis</i> (s. 175)	„Čas plyne a tichými léty stárneme“ (z Ovidiových Fasti - Kalendář 6,771)

Tempora labuntur tacitisque senescimus annis.

Stárneme, jak tiše roky jdou.

matutinum, laudes (s. 177)

ranní modlitby, jitřní chvalopění
(při ranním rozbřesku)

de domo z Wirsingů von Reichwaldau (s. 178)

z domu / rodu

miles mediocris (s. 179)

prostřední voják

KAPITOLA DVANÁCTÁ

Bernardus valles, montes Benedictus amabat...

Bernard si oblíbil údolí, Benedikt hory, František městečka, Dominik velká města.
(Rozšířené úsloví. Anonymní jako většina rozšířených úsloví.)

Offer nostras preces in conspectu Altissimi...

modlitba ke sv. archandělu Michaelovi **Oratio ad sanctum Michael**, část exorcismu dle římského rituálu, za jehož autora je považován papež Lev. Přeložena zní asi takto:

Modlitby naše předkládáme před tvář Nejvyššího, aby na nás sestoupila milost Boží, aby uvězněn byl drak, had pradávný, kterýž slove ďábel a satan, aby byl spoután a svržen do propasti, aby již nikdy více neklamal národy. Tedy my, pod Tvou ochranou se nalézající kněží, mocí nám svěřenou se chystáme zažehnat mámení ďábelské ve jménu Krista Pána našeho...

Ego te exorciso...

úryvky vymítačských postupů a rituálů převzaté z různých pramenů. Dost zmateně, což však bylo úmyslem.

*Bernardus valles,
montes Benedictus amabat,
oppida Franciscus,
celebres Dominicus urbes.* (s. 185)

*Za Bernardem do údolí,
Benedikt ten rád má hory,
Františka zas na vsi najdeš,
v město s Dominikem zajdeš.*

(Rozšířené anonymní úsloví, které vystihuje polohu klášterů největších řádů, podle záliby jejich zakladatelů.)

grand mal (s. 187 a 188)

velké zlo

spiritus animalis (s. 188)

duchové oživující tělo a propojující smysly s mozkem – duší, v Hippokratovské a Gallénovské medicíně

principia (s. 188)

principy, základy

reverende pater (s. 188)

důstojný otče

Dialogus magnus visionum atque miraculorum
(s. 189)

Dialog o viděních a zázracích
(slavné dílo cisterciáckého učence ze 13st. Caesaria z Heisterbachu)

prandium (s. 189)

oběd

<i>feria sexta</i> (s. 189)	šestý den (pátek - počítáno od neděle)
<i>Dialogus de energia et operatione daemonum</i> (s. 190)	Dialog o síle a působení démonů (kniha proslulého byzantského učenice 11. století)
<i>Exorcisandis obsessis a daemonio.</i> (s. 190)	Vymýtání démonické posedlosti.
<i>Orationes contra daemoniacum a Flagellum daemonum</i> (s. 191)	modlitby proti démonům a bič na demony
<i>insufflatio</i> (s. 192)	nadechnutí
<i>exsufflatio</i> (s. 192)	vydechnutí
<i>doctor ecclesiastes</i> (s. 193)	učitel církve
<i>Domine sancte</i> (s. 194)	Pane svatý
<i>Pater omnipotens</i> (s. 194)	Otče všemohoucí
<i>Aeterne Deus, propter tuam largitatem et Filii tui offer nostras preces in conspectu Altissimi ut cito anticipent nos misericordiae Domini, et apprehendas draconem, serpentem antiquum, qui est diabolus et satanas, ac ligatum mittas in abyssum, ut non seducat amplius gentes.</i> (s. 194)	Věčný Bože, pro tvou štědrost a štědrost syna svého Přednes naše prosby před tváří Nejvyššího aby na nás sestoupilo Jeho milosrdenství. Uchop draka, toho starého hada dábla a satana a spoutaného ho svrhni do propasti, aby už nikdy nespáděl národy.
<i>Hinc tuo confisi praesidio ac tutela, sacri ministerii nostri auctoritate, ad infestationes diabolicae fraudis repellendas in nomine Iesu Christi Dei et Domini nostri fidentes et securi aggredimur.</i>	Takto odkázání na tvou podporu a ochranu, z moci našeho posvátného úřadu, máme plnou důvěru, že dosáhneme ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána, ukončení hrůz ďábelské podlosti.
<i>Exaudi orationem meam, et clamor meus ad te veniat.</i>	Pane, vyslyš mou modlitbu a volání mé k tobě přijď.
<i>Princeps gloriosissime caelestis militiae, sancte Michael Archangele, defende nos in praelio et colluctatione.</i>	Slavný Kniže nebeských vojsk, sv. Michaeli archanděle, braň nás v boji, který musíme svádět.
<i>Satanas! Ecce Crucem Domini, fugite partes adversae! Apage! Apage! Apage!</i> (s. 195)	Satane! Zde je Kříž našeho Pána, prchejte moci dábelské. Ustup! Ustup! Ustup!
<i>Sancta Virgo virginum</i> (s. 196)	svatá Panno panen
<i>ora pro nobis</i> (s. 196)	oroduj za nás
<i>Ab insidiis diaboli</i> (s. 196)	od úkladů dábla
<i>scrofa stercorata et pedicosa</i> (s. 196)	svině zasraná a všivá
<i>stultus stultorum rex</i> (s. 196)	hlupák král hlupáků
<i>asa foetida</i> (s. 197)	čertovo lejno
<i>incenso iecore piscis fugabitur daemonium</i> (s. 197)	vůně pálených rybích jater zahání demony
<i>Surde et mute spiritus ego tibi praecipio, exi ab eo! Imperet tibi dominus per angelum et leonem! Per deum vivum! Justitia eius in saecula saeculorum!</i>	Duchu němý a hluchý, já ti nařizuji, vyjdi z něho. Příkazuje ti pán skrze anděla a lva! Skrze boha živého! Jeho spravedl. trvá na věky věků!
<i>Ego te exorciso per characterum et verborum sanctum! Impero tibi per clavem salomonis et nomen magnum tetragrammaton!</i> (s. 197)	Já tě vymýtám postavami a slova svatých! Rozkazuji ti klíčem Šalamounovým a jménem velikého tetragrammu!

<i>casus</i> (s. 198)	případ
<i>Exorciso te, flumen immundissimum, draco maleficus, spiritus mendacii!</i> (s. 198)	Vymítám tě, přešpinavý prameni, prokletý hade, duchu lži!
<i>„Tumor, rubor, calor, dolor! Per ipsum, et cum ipso, et in ipso! Jobsa, hopsa, et vos omnes! Et cum spiritu tuo! Melach, Malach, Molach!“</i> (s. 199)	Změť latinských a hebrejsky znějících slov a slabik zaklínadla.
<i>„Kullu al-šajtánu-al-radžím!“ „Fa-ana sahum Taridž! Qvasura al-Zoba! Al-Ahmar, Baraqa al-Abayad! Al-šajtán! Khar-al-Sus! Al ouar! Mochefi al relil! El feurdž! El feurdž!“</i> (s. 199)	Změť arabských a pseudoarabských slov bez velkého smyslu.
<i>Igitur pervenit in nos regnum Dei!</i> (s. 200)	Tedy přichází na nás království, sláva!

KAPITOLA TŘINÁCTÁ

<i>in summa</i> (s. 202)	dohromady
<i>principium</i> (s. 202)	zásada
<i>infinitus est numerum</i> (s. 202)	nekonečný je počet primo
<i>secundo</i> (s. 203)	zaprvé, zadruhé
<i>bene</i> (s. 205)	dobře
<i>vanitas vanitatum</i> (s. 205)	marnost nad marnost.. a vše je marnost – začátek biblické knihy Kazatel
<i>melior est canis vivus leone mortuo</i> (s. 205)	lepší živý pes než mrtvý lev
<i>ad carcerem perpetuum</i> (s. 206)	do trvalého uvěznění
<i>in pace</i> (s. 206)	v míru
<i>et suos complices</i> (s. 206)	a své komplice
<i>ex subornatione</i> (s. 206)	na rozkaz nadřízeného
<i>tandem</i> (s. 206)	navíc, krom toho
<i>in hoc casu</i> (s. 206)	v tomto případě
<i>non sufficit</i> (s. 206)	nestačí
<i>cadaver</i> (s. 207)	mrtvola
<i>cui bono</i> (s. 207)	komu to prospívá
<i>mea culpa</i> (s. 207)	má vina
<i>sine peccato est</i> (s. 207)	je bez hříchu
<i>herkneht</i>	poslyš
<i>dira necessitas</i> (s. 208)	zoufalá tíseň (z Horácia)
<i>incantatio</i> (s. 209)	vzývání, zaříkání
<i>Lauda Sion Salvatorem</i> (s. 210)	název hymnu, Chval Sióně zachránce
<i>pax</i> (s. 211)	mír

<i>Rabanus Maurus v De universo (s. 211)</i>	O vesmíru, název díla R. Maura
<i>materia prima (s. 211)</i>	prvotní, nevymezená nijak látka – nic určitého
<i>forma corporeitatis (s. 211)</i>	forma tělesnosti
<i>Io non so ben ridir com'ì v'intraì (s. 212)</i>	<i>Jak jsem tam vešel, říci nedovedu..., neboť mi sen v těch místech oči sklížil, až zmizela mi pravá cesta vpředu</i>
<i>Tant'era pien di sonno a quel punto (s. 212)</i> <i>Che la verace via abandonai.</i>	<i>Jak octl jsem se v lese, nevím sám, šel jsem jak v snách, jen nejasně jsem tušil, že mimo pravou cestu klopýtám.</i> (Dante Alighieri Božská komedie I, 10, překlad - O. F. Babler)
<i>Nomen meum, quod est mirabile... (s. 216)</i>	Jméno mé, které je podivuhodné

KAPITOLA ČTRNÁCTÁ

<i>ostiarius (s. 218)</i>	ostiář - dveřník (liturgická funkce v kostele)
<i>cum Cruce et Stella (s. 218)</i>	s křížem a hvězdou
<i>adsumus (s. 218 a dále)</i>	jsme tu
<i>De ecclesia, Trialogus (s. 219)</i>	O církvi, Trialog
<i>Postilla apocalyptica (s. 219)</i>	Apokalyptická sbírka kázání
<i>vicesima prima Iulii (s. 222)</i>	21. července
<i>a Sede Apostolica (s. 223)</i>	od Apoštolského stolce
<i>inquisitor a Sede apostolica specialiter deputatus (s. 224)</i>	inkvizitor svatým stolcem zvláště vyslaný
<i>si vis pacem, para bellum (s. 226)</i>	chceš-li mír, chystej válku
<i>nemo sapiens, nisi patiens (s. 226)</i>	nemůže být moudrý, kdo není trpělivý
<i>sagitta volante in die (s. 227 a dále)</i>	šíp, který létá ve dne (úryvek z žalmu)
<i>Haeresis est maxima, opera daemonum non credere (s. 227)</i>	nevěřit na démonské působení je největší hereze
<i>suspicio de haeresi (s. 228)</i>	podezření z hereze
<i>Haereticus pertinax... (s. 228)</i>	zatvrzelý kacíř
<i>maleficum (s. 229)</i>	čarodejnictví

KAPITOLA PATNÁCTÁ

<i>contradictio in adiecto (s. 233)</i>	rozpor sám v sobě
<i>pique a trèfle (s. 235)</i>	piky a kříže (barvy na kartách)
<i>loco, franco (s. 235)</i>	s vlastní dopravou kupujícího, s dopravou zajišťovanou prodejcem
<i>Publicus super omnes (s. 237)</i>	Veřejný (zájem) především

<i>Annis de sanctimonia. Positione hominis. Voluntas vitae.</i> (s. 237)	Léta nevinnosti. Stav člověka. Vůle k žití.
<i>potestas vitae</i> (s. 237)	blízké rčení: Vitae Necisque Potestas = moc nad životem i smrtí
<i>Bene, bene, benissime, maestro.</i> (s. 239)	dobře, dobře, nejdobřejší mistře vir
<i>mirabilis</i> (s. 240)	úžasný muž
<i>BENEDICITE POPULI DEO NOSTRO</i> (s. 241)	chvalte, národy, našeho boha
<i>IUBILATE DEO OMNIS TERRA</i> (s. 242)	jásej Bohu celá země
<i>PSALMUM DICITE NOMINI EIUS</i> (s. 242)	žalmy říkejte jeho jménu
<i>bravo bravissimo</i> (s. 242)	skvělé, výborně
<i>sacrae paginae</i> (s. 244)	svaté stránky
<i>vice versa</i> (s. 245)	naopak
<i>in principio erat verbum</i> (s. 245)	na počátku bylo Slovo (začátek Janova Evangelia)

KAPITOLA ŠESTNÁCTÁ

<i>Basilicus super omnes</i> (s. 246)	Basiliščí nade vše...
<i>Annus cyclicus. Voluptas?</i> (s. 246)	Rok ztočený do kruhu. Slast?
<i>Voluptas papillae. De sanctimonia et... Expeditione hominis.</i> (s. 246)	Slast bradavek. O počestnosti a... Vybavení člověka.
<i>expeditione hominis, positione hominis</i> (s. 246)	Vybavení člověka, postavení člověka.
<i>et consortes</i> (s. 248)	a druzi
<i>perpetuum mobile</i> (s. 248)	nekonečný stroj
<i>Tempus est iocundum</i> (s. 252)	čas je libý (název písně z Carminy Burany)
<i>Amor tenet omnia</i> (s. 252)	Láska všechno schvátí (jméno písně)
<i>In taberna quando sumus</i> (s. 252)	Když jsme v krčmě (z Carminy Burany)
<i>martel de fer</i> (s. 256)	železné kladivo
<i>exercitium</i> (s. 258)	cvičení
<i>comitiva</i> (s. 259)	bando, skupino
<i>Pro bono commune.</i> (s. 259)	pro společné dobro
<i>Pange lingua gloriosi corporis mysterium, sanguinisque pretiosi, quem in mundi pretium fructus ventris generosi rex effudit Gentium.</i> (s. 260 - 263)	<i>Chvalte ústa vznešeného těla Páně tajemství, chvalte předrahou krev jeho, kterou, z milosrdenství zrozen z lůna panenského, prolil Král všech království.</i> (hymnus Tomáše Akvinského o božím těle a krvi)
<i>incognito</i> (s. 261)	nepoznaně
<i>„Sô die bluomen üz dem grase dringent...“</i> Walther von der Vogelweide	Tak květiny z trávy čnějí, jako by se smály do zářícího slunce za časného jitra v máji a malá ptáčata tak pějí, nejkrásněji, jak umějí jaké je s tím možno srovnat potěšení?

*Verbum caro, panem verum
verbo carnem efficit
fitque sanguis Christi merum,
et si sensus deficit,
ad firmandum cor sincerum sola fides sufficit.* (s. 261)

Slovo v těle slovu dává moc
chléb v tělo proměnit,
z vína Boží krev se stává.
I když Pán je smyslům skryt,
stačí sama víra pravá srdce čisté přesvědčit.

*Rerum tanta novitas
in solemni vere
et veris auctoritas
jubet nos gaudere...* (s. 262)

Svět je v jaru slavnostním
znovuzrozen celý,
tonout v samé radosti
jara moc nám velí.

*Genitori, Genitoque
laus et jubilatio,
salus, honor, virtus quoque* (s. 262)
sit et benedictio... (s. 263)

Otci, Synu bez ustání
chvála nadšená ať zní,
sláva, pocta, díkyvzdání
naše chvály provází.

KAPITOLA SEDMNÁCTÁ

doctus doctor (s. 269)

učený učenec

vice versa (s. 275)

naopak

KAPITOLA OSMNÁCTÁ

mercator (s. 285)

kupec

Ego sum, qui sum. (s. 290)

jsem který jsem

significavit (s. 293)

exkomunikační dekret, právní termín,

daemone meridiano (s. 296)

démon polední

Negotio perambulans in tenebris... (s. 296)

Mor, jenž se plíží v temnotách

adsumus (s. 297)

tu jsme

In nomine Tuo! (s. 297)

Tu jsme ve tvém jménu!

KAPITOLA DEVATENÁCTÁ

torneamentum (s. 302)

turnaj

hastiludium (s. 303)

dřevcovaná (jiný název pro turnaj)

Veni, vidi, vici! (s. 303)

přišel jsem, viděl jsem, zvítězil jsem

gravamina (s. 311)

vážná obvinění

KAPITOLA DVACÁTÁ

finis coronat opus (s. 319)

závěr korunuje dílo

Bene vale. (s. 323)

měj se dobře

KAPITOLA DVACÁTÁ PRVNÍ

<i>fratres minores</i> (s. 331)	menší bratří - fantiškáni
<i>vassus vassalorum</i> (s. 332)	poddaný
„ <i>Císařští a popové to jsou antikristové...</i> “ (s. 337)	cantilena čili <i>píseň o Viklefovi</i> byla napsána až mnohem později, okolo r. 1440. Její autor Jędrzej Gałka však mohl být asi tak Reynevanovým vrstevníkem. Historik Paweł Kras navíc soudí, že jde o úpravu nějaké husitské písně. Možná složené červeným goliardem? Nebo jím někde zaslechnuté?
<i>libri sunt legendi, non comburendi</i> (s. 338)	knihy jsou na čtení, ne na pálení
<i>Nolite possidere aurum neque argentum neque pecuniam in zonis vestris</i> (s. 338)	neberte si zlato ani stříbro ani peníze do svých opasků
<i>doctor Ecclesiae</i> (s. 341)	učitel Církve
<i>De civitate Dei</i> (s. 341)	O obci Boží – spis Augustinův o uspořádání světa
<i>pax Dei</i> (s. 341)	mír Boží / pokoj
<i>Bisurmani</i> (s. 342)	polský mírně hanlivý termín pro muslihy

KAPITOLA DVACÁTÁ DRUHÁ

<i>turris fulgurata</i> (s. 347)	věž zasažená bleskem
„ <i>Konrád, osmým rokem biskup vratislavský...</i> “	popis biskupa vratislavského z linie olešnických Piastovců odpovídá záznamům letopisců, pokud jde o povahové vlastnosti, zvláště náklonnost k alkoholu a k opačnému pohlaví. Popis fyzického vzhledu je však záměrně jiný než v kronikách, např. u Długosze (počerný vztekloun... nízkého vzrůstu... otlého těla... oči slzavých... řeči zajímavé a huhňavé...), protože se fabulačně nehodí. Nakonec kdo ví, kde je pravda – Długosz dokázal ošklivě a zcela zkresleně portrétovat osoby, které neměl v oblibě. A o tom, že k vratislavskému biskupovi žádné sympatie nechoval, není pochyb.
<i>sub utraque specie</i> (s. 351)	pod obojí způsobou (přijímání) panem
<i>nostrum supersubstantialem</i> (s. 351)	chléb náš duchovní
„ <i>Jiskra je malá věc...</i> “	kázání později slavného teologa a filosofa Mikuláše z Kusy (kterému však v r. 1425 bylo pouze čtyřadvacet let) je zrekonstruováno na podkladě mnohem pozdějšího protireformačního spisu jezuity Piotra Skargy.
<i>sacramentum</i> (s. 352)	svátost
<i>antemurale christianitatis</i> (s. 353 a 354)	záštita křesťanstva
<i>vana rumoris</i> (s. 355)	prázdná pomluva

<i>pax</i> (s. 355)	mír / pokoj
<i>jura sunt clara</i> (s. 355)	zákony jsou jasné
<i>Daemone meridiano</i> (s. 361)	démon polední
<i>lapsus linguae</i> (s. 365)	přerěk
<i>comitiva</i> (s. 371 a dále)	bando, skupino

KAPITOLA DVACÁTÁ TŘETÍ

<i>gaudium</i> (s. 383)	radost / potěšení
<i>nihil ad me attinet</i> (s. 383)	to se mě netýká
<i>juncus</i> (s. 384)	sítina (druh rostliny)
<i>Dum iuventus floruit.</i> (s. 386)	Dokud mládí kypí.

KAPITOLA DVACÁTÁ ČTVRTÁ

<i>in omnem ventum</i> (s. 394)	do všech větrů - na všechny strany
<i>ergo</i> (s. 395)	tedy
<i>Nel mezzo del cammin di nostra vita mi ritrovai per una selva oscura ché la diritta via era smarrita...</i> (s. 397)	V čase, kdy život je vpolou své pouti, jsem zabloudil, kolem byl hustý les, já z pravé cesty zabředl v houšť proutí. (začátek Božské komedie)
<i>gneis a granit</i> (s. 397)	rula a garnit
<i>quaestiones de quodlibet</i> (s. 398)	otázky ke kvodlibetu (libovolná rozprava)
<i>omnia mea mecum porto</i> (s. 406)	všechno své si s sebou nosím
<i>„Necronomicon Abdula Alhazreda,“</i> poklona H. P. Lovecraftovi opera magna (s. 407)	<i>„De vermibus mysteriis“</i> (třebaže použita v několika Lovecraftových povídkách, byla tato kniha vymyšlena Robertem Blochem.)
<i>exsiccatum est faenum, cecidit flos</i> (s. 408)	tráva usychá a vadne květ
<i>alma mater nostra est</i> (s. 408)	je naše matka živitelka
<i>amantes amantes</i> (s. 409)	zamilovaní jsou blázni
<i>aequinoctium autumnalis</i> (s. 409)	podzimní rovnodennost
<i>recipe</i> (s. 409)	předpis
<i>Solanum dulcamara, solanum nigrum, aconitum</i> (s. 409)	lilek potměchuť, lilek černý oměj
<i>Grau, teurer Freund, ist alle Theorie.</i> (s. 410)	šedivá, drahý příteli, je všechna teorie (...ale zelený je strom života)
<i>unguentum</i> (s. 410)	mast
<i>papaver somniferum</i> (s. 410)	mák setý
<i>qui dormit, non peccat</i> (s. 410)	kdo spí, nehřeší

*Doctor evangelicus
super omnes evangelistas
ioannes Wicleph Anglicus
De blasphemia de apostasia de symonia
De potestate papae de compositione hominis* (s. 410)

Evangelický doktor
nade všechny evangelisty,
Jan Viklef Anglický,
O rouhání, O odpadnutí, O svatokupectví,
O moci papežské, O skladbě lidské

Anglicus, ne basilicus. (s. 410)

Symonia, ne sanctimonia. (s. 410)

Papae, ne papillae. (s. 410)

raptus puellae (s. 412)

únos dívky

sum (s. 413)

jsem

Matrimonium inter invitos non contrahitur. (s. 413)

Nelze uzavřít manželství mezi osobami,
jež s ním nesouhlasí.

Qui tacet, consentit. (s. 413)

kdo mlčí, souhlasí.

*Meum est propositum in taberna mori
ut sint vina proxima morientis oli;
Tunc canta bunt letius angelorum chori: Sit Deus
propitius huic potatori!*

Já jsem si již umínil v hospodě umřít, při mé
smrti u huby musím víno mít, by řekli, kdyby měli
andělé přijít, Bože, tomu pijáku rač milostiv býti!

*Bibit hera, bibit herus,
bibit miles, bibit clericus,
bibit ille, bibit illa,
bibit servus cum ancilla,
bibit velox, bibit piger,
bibit albus, bibit niger...* (s. 415)

Pije pán a pije paní
pije kněžstvo pijou kmáni
pije hoch a pije družka
pije sluha pije služka
pije mdlý i čert kým šije
pije černochoch, bělochoch pije...

Hoc! Hoc! (s. 415 a 416)

tak! tak!

ad cras (s. 416 a 417)

na zítra

gaudium (s. 418)

radost / potěšení

servus cum ancilla (s. 421)

sluha, služka

KAPITOLA DVACÁTÁ PÁTÁ

bonae feminae (s. 429 a dále)

dobré ženy

kříž ankh – crux ansata (s. 434)

kříž egyptský (znak života, T – tau s okem)

Magna Mater (s. 435 a dále)

velká matka Hansi Mein Igelovi

*Omnia tempus habent et suis spatiis transeunt
universa sub caelo.* (s. 436)

Všeliká věc má jistý čas a prostor,
jak přechází pod nebem.

tempus odii (s. 437)

čas nenávisť

nexus (s. 439)

spojení, síť, svazek

bona femina (s. 441)

dobrá žena

*Veni, veni, venias,
ne me mori, ne me mori facias!* (s. 443)
Pulchra tibi facies, (s. 444)
*oculorum acies, capiliorum series.
O quam clara species!*

Přijď má milá, přijď ke mně,
láskou zemřít nenech mě!
Překrásná je tvoje tvář
i tvých očí jasná zář, vlasů mocné pletence
a ten půvab v dívence!

*Rosa rubicundior,
lilio candidior,
omnibus formosior,
Semper, semper in te glorior!* (s. 444)

nuditas virtualis (s. 444)

pulchra inter mulieres (s. 445)

*forma pulcherrima Dido,
deas supereminet omnis,
la regina savoroza,
Izeuld la Blonda, Beatrice, Blanziflor, Helena,
Venus generosa,
herzeliebez vrouwelîn,
lieta come bella,
le regina del cielo* (s. 445)

Krásnější všech růží je
bělejší než lilie,
nejslíčnější ze všech žen
tou se vždycky pyšním jen!

ctná nahota

krásná mezi ženami

zjevem nad Didó krásnější,
převyšující všechny bohyně,
líbezná královna...atd...

KAPITOLA DVACÁTÁ ŠESTÁ

Ultima Thule (s. 460)

Domini canes (s. 461)

significavit (s. 464)

Nejzažší Thule (ostrov)

psi Páně, hříčka na jméno řádu Dominikánů

znamená, značí

KAPITOLA DVACÁTÁ SEDMÁ

noli turbare circulos meos (s. 468)

Pater noster, Ave, Credo, Confiteor a Miserere. (s. 468)

poenitemini (s. 471)

libera nos deus noster (s. 471)

sine ira et studio (s. 473)

in octava Apostolorum Petri et Pauli (s. 473)

bellator Christi (s. 482)

flagellum Dei (s. 482)

credo in Deum patrem omnipotentem (s. 486)

Veni Sancte Spiritus (s. 486)

*Joannes Wicleph Anglicus, doctor evangelicus
super omnes evangelistas* (s. 486)

*Ecce enim veritatem dilexisti incerta et occulta
sapientiae tuae manifestasti mihi. Asperges me
hyssopo, et mundabor...* (s. 489)

Lavabis me... (s. 489)

*Lavabis me et super nivem dealabor.
Auditui meo dabis gaudium...* (s. 489)

nuditas virtualis (s. 490)

neruš mé kruhy poslední slova Archimédova

Otče náš, Zdravas, Věřím, Vyznávám se, Smiluj se.

čiňte pokání

vysvoboď nás, Bože náš

bez hněvu a zaujatosti

v oktávu svátku apoštolů Petra a Pavla

bojovník Kristův

bič Boží

věřím v Boha, Otce všemohoucího

Přijď, Duchu Svátý (hymnus letniční)

evangelický doktor nade všechny evangelisty

Hle, v pravdě máš zalíbení, dáváš mi poznávat
tajuplnou moudrost. Pokrom mne pane yzopem
a budu čistý... odkaz k antifoně recitované před
začátkem mše

Obmyj mne...

Obmyj mne a zbělím nad sněh.
Dej, ať slyším veselí a radost.

ctná nahota

KAPITOLA DVACÁTÁ OSMÁ

<i>sedentes in tenebris</i> (s. 492)	sedící v temnotách
<i>medicinarium</i> (s. 492)	ošetřovna, špitál
<i>Habemus papam</i> (s. 492)	Máme papeže
<i>Pedro de Luna – nomen omen</i> (s. 493)	jméno je znamením
<i>cubus de mixtione</i> (s. 493)	kostka ve směsi
<i>stultus stulta loquitur</i> (s. 494)	jak rozprávi hlupák s blbcem
<i>Curia Romana</i> (s. 495)	Římská kurie
<i>Clavis salomonis...</i> (s. 497)	Klíč Šalamounův
<i>Speculum salvationis</i> (s. 497)	zrcadlo spásy
<i>Alma mater nostra.</i> (s. 497)	matka naše živitelka
<i>Veritas Domini?</i> (s. 498)	pravda Páně
<i>Manet in saeculum.</i> (s. 498)	trvá na věky
<i>Haereticus relapsus</i> (s. 498)	znovuupadlý do hereze
<i>instrumentarium, occultum</i> (s. 500)	nástroje, tajemno
<i>Quod erat demonstrandum.</i> (s. 500)	jak bylo třeba prokázat
<i>generatio a corruptio</i> (s. 501)	rození a zánik
<i>gradatio entium</i> (s. 501)	stupňování jsoucen
<i>cacodaemon</i> (s. 502 a 503)	zloduch
<i>negotia perambulans in tenebris...</i> (s. 502)	Mor, jenž se plíží v temnotách
<i>negotium perambulans</i> (s. 502)	plíživý mor
<i>lux perpetua</i> (s. 504)	světlo věčné
<i>finis</i> (s. 504)	konec
<i>spasmus a arteria pulmonalis</i> (s. 504)	křeč, spasmus; plicní tepna
<i>Sine ira et studio.</i> (s. 505)	bez hněvu a zaujatosti
<i>causa finita</i> (s. 505)	případ skončen
<i>feria secunda post festum Laurentii martyris</i> (s. 505)	druhý den po svátku Vavřince mučedníka
<i>Fabián Pfefferkorn, mercator</i> (s. 505)	kupec
<i>de mortuis aut bene, aut nihil</i> (s. 506)	o mrtvých jen dobře, nebo nic
<i>archanděl Michael auxilium</i> (s. 506)	archanděl M. pomocník
<i>in pace</i> (s. 506)	v míru
<i>defensor et candor fidei catholicae</i> (s. 507 a 515)	obránce a strážce katolické víry
<i>inquisitor a Sede Apostolica</i> (s. 507 a 515)	inkvizitor apoštolského stolce
<i>causa fidei</i> (s. 512 a dále)	věc víry
<i>sub utraque</i> (s. 512)	pod obojí
<i>Benedic Domine</i> (s. 516)	požehnej Pane
<i>adulterium</i> (s. 516)	cizoložství

<i>Unam Sanctam</i> (s. 516)	Jednu Svatou (Církev)
<i>sub utraque specie</i> (s. 516)	pod obojí způsobou
<i>poenitentia</i> (s. 517)	pokání
<i>ad maiorem Dei gloriam</i> (s. 517 a 518)	pro větší slávu Boží
<i>Do, ut des.</i> (s. 518)	dávám, abys dal (zásada římského práva)
<i>ut facias</i> (s. 518)	abys učinil (zásada římského práva)
<i>libri sunt legendi, non comburendi</i> (s. 520)	knihy jsou ke čtení, ne k pálení
<i>qui non est mecum, contra me est</i> (s. 521)	kdo není se mnou, je proti mě
<i>occultum</i> (s. 524 a dále)	tajemné, okultní
<i>Sacra Goetia</i> (s. 525)	svaté kouzelnictví
<i>veni mersilde</i> (s. 526)	Jdi, Mersilde! Ostrata!
<i>turris fulgurata</i> (s. 528)	věž zasažená bleskem
<i>Hosanna!</i> (s. 528)	Hosana! (liturgické zvolání slávy)

KAPITOLA DVACÁTÁ DEVÁTÁ

<i>emeritus</i> (s. 542)	emeritní, odstoupivší
<i>iustitia popularis</i> (s. 551)	spravedlnost lidu
<i>in capite et in membris</i> (s. 551)	v hlavě i údech
<i>Lasciate ogni speranza, voi ch'entrate.</i>	Kdo vchází mnou, ať naděje se zhostí. (nápis nad vstupem do Dantova pekla)